

ACTUELE ONTWIKKELINGEN

Inhoud

1	Aanmeldingen wo/hbo	1
	- Kanttekeningen wo / kanttekeningen hbo / aandacht bij NOS / percentages geslaagden erg hoog	
2	Wetgeving uitbetalen vergoedingen aan studenten	4
	- Artikelen uit het wetsvoorstel / verschil termijnen 'weer uitvallen' en diploma behalen / grijze gebieden qua handelingen / na Ad doorgaan met de B / van mbo naar hbo / wie heeft het voor elkaar gebokst en slaagt nu al... / algemeen uit de toelichting / bepaalde studenten wel en niet	
3	Aanpassingen WHW	7
	- Traject / aspirant-studenten	
4	Record rise in OECD unemployment rate in April 2020	9

1 Aanmeldingen wetenschappelijk onderwijs / hbo

Vorige week konden we ingaan op de aanmeldingen voor het hbo, met een stevige stijging bij de Ad-opleidingen. Later deze week verwachten we een update ervan. Maar voor het wetenschappelijk onderwijs is er elke week een lijst met de cijfers, dus is het interessant om ook daar een blik op te werpen – als de ontwikkelingen aldaar een voorbode zijn voor het hbo.

Zie hieronder een deel van het bestand zoals dat beschikbaar was. Nu is het zo dat de VSNU in tegenstelling tot de VH geen vergelijking maakt met de overeenkomstige periode van 2019, gelet op de verschuiving van de aanmeldingsdatum van 1 mei naar 1 juni. Dat hebben we nu zelf gedaan.

1.1 Kanttekeningen wo

Als we dat doen, zien we twee zaken opdoemen:

- Na de deadline van 1 juni is er sprake van een toch redelijke sterke daling in de voorlopige aanmeldingen nl. met ongeveer 2700 personen (2,8%).
- Vergeleken met dezelfde periode na de aanmeldingsdatum is er sprake van een stijging in de aanmeldingen met ongeveer 3400 personen (3,7%). De genoemde 6,2% geeft dus een vertekend beeld. Met de daling die nu optreedt, kan het wel eens zo zijn dat het gaat om de internationale inschrijvingen...

	Aanmeldingen Studiejaar 2019/20		Aanmeldingen Studiejaar 2020/21		Verskil ten opzichte van dezelfde week vorig jaar
13	69.934	25-03-19	74.918	23-03-20	7,1%
14	71.725	01-04-19	77.178	30-03-20	7,6%
15	74.643	08-04-19	79.057	06-04-20	5,9%
16	77.433	15-04-19	80.295	13-04-20	3,7%
17	81.299	22-04-19	83.023	20-04-20	2,1%
18	88.007	29-04-19	85.595	27-04-20	-2,7%
19	93.558	06-05-19	89.952	04-05-20	-3,9%
20	93.410	13-05-19	91.058	11-05-20	-2,5%
21	93.072	20-05-19	92.409	18-05-20	-0,7%
22	93.240	27-05-19	94.607	25-05-20	1,5%
23	93.255	03-06-19	99.300	01-06-20	6,5%
24	92.645	10-06-19	98.207	08-06-20	6,0%
25	91.454	17-06-19	97.870	15-06-20	7,0%
26	90.966	24-06-19	96.602	22-06-20	6,2%
27	90.156	01-07-19			

1.2 Kanttekeningen hbo

Op de website van de Nationale Onderwijsgids was het volgende bericht te vinden:

“Zuyd Hogeschool ziet ondanks corona een stijging in het aantal aanmeldingen voor komend schooljaar. Waar op landelijk niveau een gemiddelde stijging van 4,3 procent te zien is, ziet Zuyd een stijging van 7,3 procent in de vooraanmeldingen. Op mbo-scholen in de provincie Limburg is het verschil in aanmeldingen tussen vorig en dit schooljaar nauwelijks zichtbaar. Dit meldt 1-Limburg.

De Nieuwste Pabo heeft dit jaar bijvoorbeeld 237 aanmeldingen ontvangen, tegenover 218 vorig jaar. De opleiding Techniek en logistiek heeft 66 meer aanmeldingen en International Business zag het aantal aanmeldingen stijgen met 29. De lerarenopleiding van Fontys meldt vooralsnog niet meer toekomstige eerstejaarsstudenten.”

De genoemde 4,3% heeft dus betrekking op het vergelijken van de aanmeldingen nu met die van vorig jaar, maar dan een maand eerder – vanwege het doorschuiven van de deadline ervoor. Als je het percentage zou berekenen in vergelijking met de getallen op dezelfde datum van 2019, dan is het 1,7% voor de Ad- en bacheloropleidingen gezamenlijk.

Er zijn stevige verschillen zijn per hogeschool, per sector en dus ook per type. Later deze week zullen we de nieuwe cijfers kunnen gaan bezien.

1.3 Aandacht bij NOS

Eind vorige week schonk ook de NOS aandacht aan de aanmeldingscijfers en de ‘struggle’ voor jongeren die nu een keus moeten maken: werken, tussenjaar... allemaal lastig, dus dan toch maar doorstuderen.

Op de website van de NOS verscheen naar aanleiding van een podcast hierover het volgende bericht:

“Terwijl hogescholen door de coronacrisis op slot zitten, lijken aspirant-studenten niet terug te deinzen om zich in te schrijven voor een hbo-opleiding. Volgens de Vereniging van Hogescholen is het percentage aanmeldingen dit jaar met 4,3 procent gestegen ten opzichte van vorig jaar.

De toename komt volgens de vereniging vooral doordat er meer ‘associate degrees’ zijn, dat zijn hbo-opleidingen die niet vier, maar twee jaar duren. Vooral om de brug te slaan tussen mbo en hbo. Bijna een kwart meer studenten heeft zich aangemeld voor zo’n associate degree.

Ondanks die toename, blijft stoppen met een studie aan de orde van de dag in Nederland. De redactie van Alicante zoekt in haar nieuwe podcastaflevering uit welke vragen studenten stellen als ze overwegen te stoppen met hun studie. Thijs en Arda nemen de luisteraar mee op reis in hun ‘studie-struggle-schuit’.

Economische hbo-opleidingen blijven het populairst onder studenten. Ondanks een kleine afname hebben zich zo’n 52.000 studenten aangemeld voor een economische studie. Op nummer twee en drie komen de studiebranches ‘gedrag en maatschappij’ en ‘gezondheidszorg’. Wat verder opvalt is dat bachelors in het onderwijs ongeveer vijf procent meer aanmeldingen hebben gehad.”

Opmerkelijk is dat men meldt dat na ‘economie’ de sectoren ‘gedrag en maatschappij’ en ‘gezondheidszorg’ de meeste aanmeldingen hebben. Echter. ‘techniek’ staat toch echt stevig op plaats 2 – en dat is maar goed ook.

1.4 Percentages geslaagden hoger in het noorden

Een van de zaken die bij het niet laten doorgaan van de landelijke centrale examens naar boven kwamen, was de vraag wat dit zou betekenen voor het aantal leerlingen dat het diploma zou gaan verwerven. Er werden allerlei analyses op losgelaten, zoals we een tijd geleden al hebben laten zien voor het vak wiskunde nl. de verwachting dat er meer voldoende zouden komen.

Eind vorige week kwam het Dagblad van het Noorden met een bericht over de slagingspercentages bij de middelbare scholen in Groningen en Drenthe, na het raadplegen van de cijfers die daarover bekend zijn gemaakt. Dat leidde tot de constatering dat vrijwel iedereen is geslaagd (99%), met scholen die voor veel van hun type opleidingen een 100%-score hebben.

Er wordt de aanbeveling gedaan door de VO-Raad om dit cohort goed te monitoren. Dat zal zeker gebeuren, en dan is ook van belang om te zien in welke hbo- en wo-sectoren er sprake zal zijn van

een duidelijk verschil met voorgaande jaren. Op die wijze kan inzicht worden verkregen in wat nodig is aan aanvullend onderwijs, vooraf en tijdens de start van een ho-opleiding, mocht een situatie zoals we nu hebben gehad, nog een keer voorkomen.

Dagblad van het Noorden / 26 juni 2020

Hoe kan het dat bijna alle jongeren uit Drenthe en Groningen zijn geslaagd voor hun examen...

Nog nooit slaagden zoveel leerlingen voor hun middelbare school als dit jaar. Vooral op vmbo-t, havo en vwo slaagden veel meer leerlingen.

In Groningen slaagt ruim 98 procent, in Drenthe bijna 99 procent van de leerlingen. Voorgaande jaren lag dat rond de 90 (Groningen) en 92 procent (Drenthe). Op vmbo-t slaagde ruim 7 procent meer, op de havo ruim 11 en op het vwo ruim 8 procent.

Geen centraal schriftelijk

Dagblad van het Noorden houdt het aantal geslaagde leerlingen per school al tien jaar bij en deze hoge cijfers zijn nog nooit eerder voorgekomen. Het lijkt alles om te maken met het feit dat leerlingen dit jaar vanwege het coronavirus geen centraal schriftelijk eindexamen (cse) hoefden te doen. Ze slaagden op basis van hun schoolexamens. Het cse wordt door Cito gemaakt, schoolexamens door docenten van de school zelf.

Dat roept de vraag op van scholen leerlingen te soepel hebben beoordeeld. Scholen zeggen van niet. Wel enkele landelijke richtlijnen worden 'soepel' genoemd. Zo mogelijk een cijfer als 5,45 soms worden afgerond naar een 5,5 en dus een 6. „Dan heeft een leerling minder compensatie nodig“, zegt Harrie Klomp van scholengemeenschap Vincent van Gogh Assen. „Ook mochten leerlingen in plaats van een vak, twee vakken herkansen.“

Minder stress

Matthias Kooistra van het Esdal College Emmen heeft een andere verklaring. „Dat er meer geslaagden zijn, kan komen omdat leerlingen minder stress hadden. Een centraal schriftelijk in een grote gymzaal is spannend.“

Leerlingen zaten thuis, konden door de corona nergens heen en hadden minder afleiding, zegt Greetje Sulimma van De Nieuwe Veste Coevorden. „Ook vroegen en kregen ze meer hulp van docenten.“

Scholen ageren fel tegen mensen die spreken van een 'corona-diploma' dat minder waard zou zijn dan een regulier diploma. „Dat doet onrecht aan leerlingen en docenten. Er is vastgesteld dat ze de afgelopen maanden in bijzonder moeilijke omstandigheden hebben moeten werken“, zegt Klomp.

Paul Rosenmöller van de VO-Raad pleit er voor, net als meerdere Groninger en Drentse scholen, deze groep schoolverlaters de komende jaren te volgen. „Hoe doen ze het in hun vervolgopleiding? Pas dan kan er meer over worden gezegd.“

Dat de middelbare scholen het zo goed hebben gedaan, lijkt een voorbode van de landelijke resultaten. Die worden na de zomervakantie bekend.

In een vervolgartikel werd aan de hand van een aantal vragen gekeken naar de mogelijke consequenties hiervan. We pikken er twee uit, als het gaat om 'de beeldvorming' en 'de doorstroom naar het hbo en wo':

Hebben scholen leerlingen gematst?

Dat kun je ook weer niet zeggen. Scholen en leraren gaan serieus met de eigen schoolexamens om. De toetsen worden soms gemaakt door twee docenten en er zijn ook scholen die ze door twee docenten laten nakijken. Zo wordt de subjectiviteit van de leraar beperkt. Maar sommige scholen hebben zoveel geslaagde leerlingen – veel meer dan voorgaande jaren – dat het bijna alleen maar aan de schoolexamens kan liggen.

Is er een voordeel?

Dit jaar stromen veel meer Groningse en Drentse leerlingen door naar mbo, hbo en universiteit. Aangezien de noordelijke cijfers een voorbode zijn van de landelijke cijfers (die worden na de

zomervakantie bekend) geldt dat voor heel Nederland. Vooral hbo's en universiteiten kunnen daar- bij baat hebben. Zij verwachten door de wereldwijde coronapandemie veel minder buitenlandse studenten.

Al deze jongeren kunnen het gat van de hbo's en universiteit mooi opvullen. Verder zijn er jaarlijks veel jongeren die een tussenjaar nemen. Door de beperkte reismogelijkheden is dat komend schooljaar minder het geval. Ook zij kloppen aan de poort van hbo en universiteit.

Dit is een interessante constatering. Het aantal aanmeldingen is landelijk gestegen, echter niet zo spectaculair als mogelijk was te verwachten door alle ontwikkelingen die hier ook worden genoemd. Het zou derhalve best zo kunnen zijn dat het effect van het wegblijven van de internationale stu- denten relatief groot is.

2 Wetgeving uitbetalen 'vergoedingen' aan studenten

In de vorige nieuwsbrieven is al ingegaan op de bedragen die studenten met een uitloop bij het afronden van een beroepsopleiding (mbo, hbo) kunnen gaan verwachten. Ook hiervoor is nu een wettelijke onderbouwing opgesteld, klaar om te worden aangenomen door de EK en TK, na nog een internetconsultatie.

We lopen hier de meest relevante stukjes uit het wetsvoorstel langs, en geven zoals gebruikelijk commentaar aan de hand van een aantal kanttekeningen. Voor alle duidelijkheid moet daarbij wor- den gesteld dat voorop staat dat het goed is dat de betreffende groep op deze manier tegemoet wordt gekomen (net als de zorg nu een 'bedrag ineens' krijgt) en dat daarmee de actie sowieso al moet worden toegejuicht. Maar er zitten toch wat losse eindjes aan (los van het niet meenemen van wo-bachelors die een Master gaan doen en andere studenten die toch ook het komend jaar versneld aan de bak moeten, midden in een studie) en daarom toch die kritische opmerkingen.

Overigens gaan we niet in op de compensatie voor degenen die uit de termijnen voor de studie- financiering en daarmee samenhangende regelingen lopen. Daarvoor zijn er de studiebegeleiders en decanen, om samen met de betrokken studenten te zorgen voor maatwerkoplossingen.

2.1 Artikelen uit het wetsvoorstel

Artikel 1. Begripsbepalingen

(...)

- c) student: degene die een opleiding volgt, niet zijnde extraneus, en voor zover het een student aan een beroepsopleiding betreft, die op 1 augustus 2020 de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt;

Paragraaf 2. Tegemoetkoming voor extra kosten vanwege studievertraging

Artikel 2. Rechthebbenden

De tegemoetkoming in deze paragraaf kan worden verstrekt aan een student die:

1. in zowel studiejaar 2019-2020 als 2020-2021 één of meer maanden is ingeschreven voor een opleiding; en
2. in de periode van 1 augustus 2020 respectievelijk 1 september 2020 tot uiterlijk 31 januari 2021 het diploma voor de betreffende beroepsopleiding respectievelijk opleiding hoger onderwijs heeft behaald.

Artikel 3. Omvang tegemoetkoming

1. Een student die op grond van artikel 2 in aanmerking komt voor een tegemoetkoming ontvangt eenmalig een bedrag van:

(...)

3. € 535,- indien het een student betreft die met goed gevolg een opleiding in het hoger onderwijs heeft afgesloten.
4. Indien een student in de periode, genoemd in artikel 2, onder b, meerdere diploma's als bedoeld in het eerste lid behaalt, wordt uitsluitend het hoogste bedrag toegekend.

Het gaat dus om de studenten van 18 jaar en ouder, in voltijd, deeltijd en duaal, die hiervoor in aanmerking komen. In het hbo zullen ze vrijwel allemaal in die leeftijdscategorie vallen, maar moge- lijk in het mbo niet. Ze moeten in het huidige studiejaar minimaal een maand staan ingeschreven, en het komende jaar ook. Dat zijn dus simpelweg de basiscriteria, nu en volgend jaar student zijn voor minimaal een maand - in het mbo en hbo en bij mbo-hbo in de voorwaardelijke doorstroom.

Overigens wordt er geen verschil gemaakt tussen eerste en tweede inschrijving. Een student kan bijvoorbeeld een Ad afronden bij hogeschool X en alvast de Bachelor doen bij hogeschool Y. Dat vergt twee verschillende inschrijvingen, maar dat is dus niet van belang, de status ervan.

Hier onze kanttekeningen. Om het overzichtelijk te houden wordt er gewerkt met 'kopjes'.

2.1.1 Verschil termijnen tussen 'weer uitvallen' en diploma behalen

Het is vreemd dat met het oog op deze vergoeding voor de voorwaardelijke doorstroom die nu mogelijk is gemaakt, in de handreiking en de formele onderbouwing ervan wordt gesproken over het moeten behalen van het diploma (nodig voor de toelating) met als deadline 31 december 2020. In bovenstaande regeling staat als deadline 31 januari 2021.

Een student die per 1 september met het volgende studiejaar aan de slag gaat, heeft te maken met een eerste semester dat loopt tot en met 31 januari 2021. Dat betekent dat er ook nog in januari 2021 tentamens en herkansingen worden gepland, mogelijk van belang voor de betrokken student om de puntjes op de laatste i's te zetten. Maar als hij of zij al per 1 januari 2021 wordt verplicht zich te laten uitschrijven, wordt deze kansen hem of haar ontnomen.

Het voorstel is om beide termijnen gelijk te trekken, met als deadline 31 januari 2021.

2.1.2 Grije gebieden qua handelingen

De regeling is er voor studenten die door de huidige omstandigheden niet kunnen afstuderen. De overheid vraagt daarbij geen bewijs aan de student dan wel de opleiding ten aanzien van de aard van de onderdelen die niet konden worden behaald en de rol daarbij van de student.

Het kan dus nu zo zijn dat studenten, wetende dat er een geldelijke tegemoetkoming in het verschiet ligt, bewust gaan kiezen voor een vertraging – dus ervoor kunnen gaan zorgen dat minimaal een onderwijseenheid nu niet wordt afgerond, wetende dat het ook in september kan.

Ook kan een student in formele zin de instelling verzoeken het diploma alsnog niet uit te reiken en daarmee te wachten tot bijvoorbeeld oktober (en de datum van slagen op 31 september te stellen). De kosten die hiermee zijn gemoeid, kunnen voor de student beperkt blijven. Er kan een inschrijving plaatsvinden per 1 september en een uitschrijving per 1 oktober 2020. Op basis van de formele regels kan er worden gevraagd om teruggave van het niet-gebruikte collegegeld. Daarmee resteert in het hbo zo'n 356 euro, als compensatie.

2.1.3 Na de Ad-opleiding doorgaan met de bacheloropleiding

Op basis van de huidige mogelijkheden in de wet kunnen bezitters van het Ad-diploma doorgaan voor de bachelorgraad. Het is een 'reguliere' leerweg binnen het systeem, mede als alternatief voor de vierjarige route om de bacheloropleiding af te ronden. Daarmee is een parallel te trekken met de wo-studenten die in grote meerderheid doorgaan voor een wo-master en vanwege die constructie nu geen compensatie ontvangen.

Ad-studenten die het diploma straks nog net niet hebben verworven, mogen doorgaan op voorwaardelijke basis met het resterende bachelorprogramma. Als ze in het komende semester de Ad-opleiding keurig afronden, krijgen ze straks zonder verdere procedures die 535 euro.

Maar ze kunnen eigenlijk gewoon zonder vertraging doorgaan. Er is een inschrijving bij de bacheloropleiding die gewoon doorloopt in 2021, en mogelijk ook succesvol in 2022 als het gaat om het behalen van het bachelordiploma. Ze hoeven niet voor nog een extra jaar vanwege de vertraging ingeschreven te worden en collegegeld te betalen (dat gebeurt al voor de Bachelor). In dat geval moet het bedrag van 535 euro nadrukkelijk worden gezien als een compensatie voor zaken als het wegvallen van neveninkomsten en het maken van extra kosten in het nu lopende studiejaar.

Uiteraard ligt het anders voor degenen die na de Ad het onderwijs wilden verlaten. Zij moeten wel een extra inschrijving plegen met een regeling voor het collegegeld.

2.1.4 Van mbo naar hbo

Voor de situatie betreffende de doorstroom van het mbo naar het hbo kunnen vergelijkbare kanttekeningen worden geplaatst – zoals hierboven bij de route Ad-Bachelor.

2.1.5 Wie heeft het voor elkaar gebokst... en slaagt nu al...

Er is een hele flinke boom over op te zetten, maar het is nu zo dat degenen die dit studiejaar een mbo-, Ad- of hbo-bachelordiploma behalen, geen financiële compensatie krijgen. Dus het diploma

behalen op 31 augustus 2020 en op 1 september 2021 (met wel de maand september formeel volgen van die opleiding, als eerste dan wel tweede inschrijving) scheelt de betrokkene een paar honderd euro.

Je mag veronderstellen dat degenen die nu mogelijk met veel kunst en vliegwerk het diploma gaan verwerven, ook allerlei inkomsten mislopen. Ze moeten ook alles aanpassen, met consequenties voor hun eigen situatie en maatschappelijk-sociale omstandigheden. Natuurlijk doet de instelling ook 'haar stinkende best' zoals de Minister vaak benadrukte, maar de student heeft het straks ook maar mooi voor elkaar gebokst.

Ja, helder dat er keuzes moeten worden gemaakt en dat er ook maar een beperkt budget beschikbaar is. Maar zouden studenten die hun rechten goed doorlezen, kunnen gaan denken aan de grijze gebieden, zoals hierboven geschetst?

2.2 Algemeen – uit de toelichting

Voor de volledigheid vermelden we hier een aantal passages uit de toelichting op het wetsvoorstel, met de argumenten die worden gebruikt voor de gemaakte keuzes.

1. Aanleiding

Het coronavirus heeft de wereld en ook Nederland in zijn greep.

(...)

Toch is het onvermijdelijk dat er een groep studenten zal zijn die studievertraging oploopt als gevolg van de uitbraak van COVID-19 en de door het kabinet genomen maatregelen.

Met name voor studenten in het mbo en hbo in het laatste jaar van hun opleiding maakt een praktijkonderdeel vaak deel uit van de opleiding, zoals stages, coschappen, en onderwijs in een laboratorium.

(...)

Voor studenten in het laatste jaar van hun opleiding geldt daarbij dat zij deze vertraging niet in een later stadium van de opleiding kunnen inlopen.

(...)

In deze regeling worden de voorwaarden voor toekenning van die tegemoetkoming aan studenten vastgelegd.

2. Doelgroep

Als gevolg van de maatregelen in het kader van de uitbraak van COVID-19 kunnen studenten financiële gevolgen ondervinden. Deze financiële gevolgen kunnen bestaan uit:

1. Extra collegegeld ho (€ 179,- per maand), lesgeld mbo (€ 100,- per maand) of cursusgeld mbo (€ 20,- tot € 50,- per maand);
2. Geen recht meer op een basisbeurs of een aanvullende beurs, terwijl de opleiding nog niet is afgerond. Dat betekent gemiddeld een inkomstenverlies van € 300,- per maand voor mbo-studenten. Daarnaast maken studenten die daar recht op hadden, niet langer aanspraak op een aanvullende beurs. Voor de mbo-studenten uit de laagste inkomens bedraagt de aanvullende beurs per maand maximaal € 374,- en voor ho-studenten € 403,-;
3. Bijverdiensten die wegvallen (circa € 400,- tot € 500,- per maand);
4. Verslechterde arbeidsmarkt als gevolg van de economische crisis waar studenten mogelijk op latere datum instromen. Gelet op deze gevolgen, het feit dat studievertraging in het laatste jaar in dit geval niet altijd te voorkomen of in te halen is en het feit dat studenten veelal geen baat hebben bij andere regelingen zoals de TOZO, NOW of TOFA, is besloten om studenten die in de afrondende fase van hun studie zitten deels te compenseren voor de financiële gevolgen van de uitbraak van COVID-19.

Het is goed om een overzicht te hebben van de geldelijke consequenties die de crisis heeft gehad en zeker ook nog wel zal hebben, voor studenten in het mbo en hbo. Als je alle bedragen op een rijtje zet, is de compensatie natuurlijk niet echt substantieel. Maar het is een goed signaal, binnen de budgettaire mogelijkheden die de overheid heeft.

Doelgroep 1.

Studenten aan bekostigde opleidingen die naast het studiejaar 2019-2020, ook in studiejaar 2020-2021 zijn ingeschreven voor hun opleiding en vervolgens in de periode van augustus 2020 (mbo)

of september 2020 (ho) tot uiterlijk eind januari 2021 een mbo-diploma, hbo-diploma (associate degree, bachelor of master) of een wo-masterdiploma behalen.

Doordat deze studenten door de studievertraging ook in het nieuwe studiejaar ingeschreven worden en als gevolg daarvan de hiervoor genoemde financiële gevolgen kunnen ondervinden, acht het kabinet het redelijk om deze groep studenten financieel te compenseren. Het is voor deze groep namelijk niet mogelijk om eventuele studievertraging in te lopen, terwijl ze wel worden geconfronteerd met extra kosten voor het volgen van onderwijs ten behoeve van het afronden van de betreffende opleiding.

(...)

2.3 Bepaalde studenten wel en niet...

De overheid gaat als het gaat om de beeldvorming vooral uit van degenen die worden geacht met het behaalde diploma het onderwijs te verlaten. Zij kunnen dat nu niet doen en moeten opnieuw bij die opleiding worden ingeschreven - en bepaalde onderwijseenheden te gaan volgen dan wel tentamens daarvoor te gaan afleggen.

Wel kan zo'n student, mede omdat er nog maar weinig is te doen, kiezen voor een baan (zeker in bepaalde sectoren) en het volgen van de benodigde eenheden daarmee combineren. Misschien kan dat ook in deeltijd, als bepaalde eenheden zowel voltijds als deeltijds worden aangeboden (kan mogelijk ook aanvullend zijn als het gaat om de spreiding over het studiejaar).

Ook wordt door de overheid kennelijk gedacht aan de studenten die nu teveel studie-achterstand hebben opgelopen om in aanmerking te komen voor een voorwaardelijke doorstroom naar een volgende opleiding. Zij moeten gewoon bij de huidige opleiding blijven studeren, en kunnen daarna als het diploma is behaald, bezien wat de mogelijkheden zijn. Zo kan er bij de vervolgopleiding een tussentijds instroommoment zijn – wellicht bij een andere opleidingsvariant.

Kortom, er is niet gekozen voor een aanpak naar analogie van het geval 'wo-bachelor naar wo-master', dus voor het uitsluiten van de studenten die niet hun diploma behalen maar wel meteen onderdak vinden bij een vervolgopleiding. Degenen die nu voorwaardelijk doorstuderen, ontvangen in voorkomend geval ook de vergoeding – want na zorgvuldig spellen van het wetsvoorstel en de daarbij behorende toelichting hebben we geen tekst hierover kunnen terugvinden. En anders horen we het graag.

3 Aanpassingen WHW

Zo af en toe past de overheid de WHW aan, zonder al teveel tromgeroffel, zeker als het om kleine zaken gaat. Wel is er dan een internetconsultatie maar dat is een formele actie. Nu ligt er ook weer een omvangrijk document op tafel, met voorstellen voor een fors aantal wetten. Dus voor de WHW maar ook voor alle andere onderwijssectoren en regelingen.

Het is echter opmerkelijk dat het gaat om correcties bij een wetswijziging die nog moet worden doorgevoerd, te maken hebbende met alle zaken die betrekking hebben op het gebruik van de Engelse taal, een nieuwe aanpak van de accreditatie en dat soort aspecten. Op internet is nog geen aangepaste versie terug te vinden. Mocht alles zijn gemoderniseerd, dan komen we er zeker op terug, voor de Ad en daarmee samenhangende aspecten.

Het huidige voorstel voor de WHW betreft vooral het wegwerken van kleine taal- en stijlfouten – zoals komma's die ergens niet horen, het veranderen van bepaalde omschrijvingen, en dergelijke.

Wel is interessant dat de begrippenlijst is opgeschoond en aangevuld. Maar de belangrijkste actie is het alfabetisch op een rijtje zetten van de begrippen. Uiteraard kan de lijst nog veel langer zijn, maar dat is een keuze. Hoewel, wat moet worden verstaan onder 'afstudeerrichting' is nu nog steeds niet helder...

3.1 Traject

Wat wel opduikt is het begrip 'traject':

“traject: programma binnen een opleiding waarvan de studielast en de kwaliteiten op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden die een student bij de beëindiging van de opleiding moet hebben verworven, gelijk zijn aan die van de opleiding.”

Eerder had men het in een eerdere fase nog over 'track', maar er is dus gekozen voor de Nederlandse naam. Echter, wat staat hier nu eigenlijk – als we zonder verder te zoeken naar een verklaring aan de slag gaan met een analyse? Het gaat kennelijk om een programma *binnen* een opleiding met eenzelfde studielast als de opleiding kent. Dus ook een traject kent 120 (Ad) resp. 240 (B) studiepunten. Tevens moeten de leeruitkomsten ook overeenkomen bij het programma met de opleiding. Dat is onbegrijpelijk want dan is de opleiding dus toch gewoon een traject, of omgekeerd?

Misschien wordt gerefereerd aan de brede bacheloropleidingen, als samenvoeging van vroeger zelfstandige opleidingen. Ja, dan valt zo'n opleiding uiteen in trajecten met 240 punten. Maar dan moet je spreken van 'Het verwerven van leeruitkomsten leidt tot het passen ervan binnen het opleidingsprofiel'. Uiteraard moet dat gebeuren op het bachelorniveau, met een bepaalde kern voor alle trajecten maar met aan het eind een soort specialisatie.

Dus toch maar internet gebruikt om te zoeken naar wat met een 'traject' wordt bedoeld, los van de definitie ervan. Dan kom je uit bij de toelichting op de aanpassingen van de WHW zoals bij de inleiding al is aangegeven – dus naar aanleiding van het gebruik van de Engelse taal in ons systeem. Dan loop je allereerst tegen de volgende passage aan:

"Trajecten kunnen in de praktijk in verschillende gradaties anderstalig zijn. Het is denkbaar dat een traject in zijn geheel in een andere taal wordt verzorgd. Een andere mogelijkheid is dat een traject grotendeels anderstalig is maar ook onderdelen in het Nederlands kent. Niet bij elke gradatie van anderstaligheid is een numerus fixus op een anderstalig traject opportuun, gezien voornoemd doel van de maatregel. Bij ministeriële regeling zal daarom worden vastgelegd welk deel van een traject in een andere taal moet worden verzorgd, voordat sprake is van een anderstalig traject dat in aanmerking komt voor het aanvragen van een numerus fixus. Dit deel kan bijvoorbeeld worden uitgedrukt in het aantal vakken of het aantal studiepunten dat in de andere taal wordt verzorgd. Daarnaast wordt bij regeling bepaald in welke gevallen, specifiek voor de toepassing van de numerus fixus op een anderstalig traject, kan worden gesproken van een Nederlandstalige opleiding."

Duidelijk derhalve. Met het gebruik van de Engelstalige opleidingen kan er sprake zijn van een Nederlandse leerweg (programma) en van leerwegen in een andere taal. Daarom dus het meer gaan focussen op de verschillen die er niet mogen zijn in het eindniveau, wel in het vormgeven, het gebruik van andere talen e.d.

Zou je dan ook niet kunnen spreken over 'taalkundige varianten', naast voltijd, deeltijd en duaal - dus de Engelstalige opleiding zien als een variant? Dan heb je ook geen gedonder met het moeten uitleggen dat een traject uitkomt bij hetzelfde eind als van de opleiding (traject = programma = opleiding). Hetzelfde geldt formeel ook voor voltijdse, deeltijdse en duale opleidingen die allemaal behoren tot eenzelfde opleiding.

Of juist andersom: weg met het begrip 'variant' en ook bij voltijd, deeltijd en duaal gebruikmaken van het begrip 'traject'? In ieder geval is het uniformeren van begrippen erg handig.

In de toelichting die wordt gegeven op het formeel gaan gebruiken van het begrip staat ook het een en ander. Dat levert ook weer een prima inkijkje op als het gaat om het onderbouwen van een voorstel zoals dit.

De WHW kent reeds het begrip "traject". Het wordt vermeld in het kader van het kleinschalig en intensief onderwijs (daar wordt het "programma" genoemd) en in het kader van een speciaal traject, gericht op het behalen van een hoger niveau (daar wordt het "speciaal traject" genoemd).

Mooi, maar het was dus een programma, het wordt daar geen traject genoemd, en nu is het wel handig om het traject te noemen. Wel goed redeneren s.v.p.

Omdat het begrip nu voor een derde keer wordt geïntroduceerd, namelijk in het kader van het toestemmingsvereiste voor een numerus fixus, is het uit een oogpunt van uniformering wenselijk het begrip op te nemen in de begripsbepalingen. In alle drie genoemde gevallen wordt namelijk hetzelfde bedoeld: een programma binnen een opleiding waarvan de studielast en de kwaliteiten

op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden die een student zich bij beëindiging van de opleiding moet hebben verworven, gelijk zijn aan die van de opleiding.

Even voor de goede orde: Er is in ieder geval nog een vierde keer in de wet waarbij 'traject' staat nl. het mogen aanbieden van een hbo-bachelor in 3 jaren:

"Een instellingsbestuur kan binnen een bacheloropleiding in het hoger beroepsonderwijs een versneld traject aanbieden dat toegankelijk is voor studenten met een diploma als bedoeld..."

Prima, het is verstandig om over te gaan op stroomlijning als het anders leidt tot verwarring. Overig staat in de aanpassingen van de WHW die nog moeten worden doorgevoerd, al een aangepaste versie van het artikel over het speciale traject dat niet meer speciaal zal worden genoemd:

Artikel 7.9b. Selectie voor een ~~speciaal~~ traject gericht op het behalen van een hoger niveau

1. Indien een instellingsbestuur ~~binnen een opleiding~~ een ~~speciaal~~ traject aanbiedt, dat is gericht op het behalen van een hoger kennisniveau van studenten, kan het instellingsbestuur daarvoor studenten selecteren.

2. Het instellingsbestuur stelt regels vast met betrekking tot de selectie, bedoeld in het eerste lid.

Maar het lijkt erop dat de overheid zich nu toch in de nesten werkt met deze aanpassing. Bij de andere zaken rond 'traject' sluit de regeling keurig aan bij de definitie ervan, maar daarmee kan dit traject uit artikel 7.9b niet meer zijn gericht op het behalen van een hoger niveau. Een traject moet namelijk voldoen aan de eisen die worden gesteld aan de opleiding op zich.

Kortom, er moet worden afgezien in dit specifieke artikel van 'traject'. Bij het aanbieden van een hbo-bachelor in drie jaren mag het nog steeds wel een specifiek traject zijn omdat het eindniveau gelijk blijft, maar hier ligt het wezenlijk anders.

In Engeland heeft men een Ordinary en een Honours Bachelor, en daar lijkt dit in artikel 7.9b op. Kunnen we dat – want er zijn als Honours Colleges bij hogescholen – overnemen: Honours Ad, Honours Bachelor?

In artikel 6.7, tweede lid, wordt gesproken over "eindtermen". Omdat dit begrip niet gedefinieerd wordt is het vervangen door eerder vermelde formulering, die is ontleend aan artikel 7.13, tweede lid, onderdeel c, van de WHW, en correct aangeeft wat wordt beoogd.

Prima, maar zoals ook al vaker gemeld, er zijn nog meer zaken die onduidelijk zijn en geen goede definitie kennen.

3.2 Aspirant-studenten

Een opvallende aanpassing heeft te maken met de status van degenen die zich hebben aangemeld voor een studie, daarvoor belangstelling tonen en/of in een proces zitten dat kan leiden tot toelating:

"In artikel 6.7, eerste lid, en artikel 6.7a, eerste lid, onderdeel a, en derde lid, wordt 'gegadigden' vervangen door 'aspirant-studenten'. Artikel XII, onderdeel C (Wijziging van artikel 6.7 en 6.7a WHW).

In de WHW wordt zowel het begrip 'aspirant-studenten' als het begrip 'gegadigden' gebruikt om aankomende studenten aan te duiden. Met het oog op de door de aanwijzingen voor de regelgeving voorgeschreven uniformering van begrippen, wordt met de onderhavige wijziging de term 'gegadigden' gewijzigd in 'aspirant-student'."

OK. Maar het had ook 'aanstaande student' kunnen zijn. 'Aspirant' klinkt ook niet lekker... Men noemt ze ook zelf 'aankomende studenten'. 'Potentiële studenten'? Wedstrijd uitschrijven?

Belangrijk is de rechtspositie van degenen die op een of andere wijze al een band hebben met een hogeschool. Dus ook bij een studiekeuzecheck, een numerus fixus, een toelatingsonderzoek en alle andere situaties waarbij een hogeschool een oordeel velt over de a.s. student.

4 Record rise in OECD unemployment rate in April 2020

Er verschijnen dagelijks rapporten over de gevolgen van COVID-19, om maar niet te spreken over de vloedgolf aan webinars en digitale conferenties. Het is de voorbode van de wijze waarop internationale bijeenkomsten zullen gaan plaatsvinden in 2020-2021, veel digitaal maar als het kan ook

weer met fysieke componenten. En dan wel met streaming van allerlei onderdelen, zoals nu mede wordt gezien voor de Annual Conference van CHAIN5 van 10 tot en met 12 maart 2021, in Zagreb.

Na de zomervakantie zullen we meer stukjes overnemen over wat er zoal in gang is gezet, mede in verband met 'level 5' en de doorstroom van het mbo naar het hbo. Hier een voorbeeld van een signaal dat duidelijk laat zien wat de effecten van het virus op de wereldeconomie zijn op dit moment. Het is een persbericht van de OECD in Parijs.

[Download the entire news release \(graphs and tables included PDF\)](#)

09/06/2020 - The **OECD** unemployment rate increased by an unprecedented 2.9 percentage points in April 2020 to 8.4%, compared to 5.5% in March, reflecting the impact of Covid-19 containment measures. The number of unemployed people in the **OECD area** increased by 18.4 million to 55 million in April. The **United States** accounted for the main part of this increase, with a rise in unemployed of 15.9 million.

The unemployment rate rose faster among **women** than among **men** in OECD countries; increasing by 3.3 percentage points in April (to 9.1%) compared to an increase of 2.6 percentage points (to 7.9%) for **men**. **Younger people** (aged 15 to 24) have been particularly affected by the crisis. The **youth** unemployment rate surged by 5.5 percentage points (to 17.6%), compared to an increase of 2.7 percentage points for people aged **25 and above**.

However, there have been significant differences in the pace of increases across OECD economies. In the **euro area** (up to 7.3% from 7.1% in March) and in **Japan** (2.6% from 2.5%), they were moderate but in **Canada** (13.0%, from 7.8%), **Colombia** (19.9%, from 12.2%) and the **United States**¹ (14.7%, the highest level since the series started in January 1948, from 4.4%), unemployment rates surged.

Early data for May (referring to the week ending 16 May) show that the unemployment rate continued to increase in **Canada** (by 0.7 percentage point, to 13.7%, the highest level since comparable data became available in 1976) but it decreased by 1.4 percentage points (to 13.3%) in the **United States**.² Administrative data for May showed an increase of 0.5 percentage point in the registered unemployment rate for **Germany** but stability in **Belgium** and a fall in **Norway** (although still about five percentage points higher than in February 2020).

It should be noted that unemployment statistics do not account for the full amount of labour market slack due to Covid-19. In **Italy**, the 1.7 percentage points fall in the unemployment rate in April mainly reflects the rise in the number of persons of working age (15-64 years) classified as out of the labour force, e.g. people reporting that they were unavailable to work as the closure of schools and care services during the lockdown had increased their family responsibilities.